

Dygdeädla frökan Augusta

Stenbacken i byn Masugnen i Hargs s:n

Följ med Lena Calmestrand till torpet Stenbacken och läs hennes varma och känslosamma berättelse om sin farmor och andra släktingar. Du finner hennes artikel på sidorna 4-6.

Gustaf Lovén, en hembygdsforskare

Lovén är känd för sitt idoga dagboksskrivande. I denna artikel på sid. 6 redogör Birgit Söderman för hans familjeförhållanden.

Årsmötet nu genomfört

Styrelsens förhoppning är nu att komma igång med full kraft med NSFFs programverksamhet. Sista sidan.

Om Sveriges mest kända dekorationsmålare på 1860-70-talen, Fritz Ahlgrensson och hans koppling till ön Yxlan kan du läsa på sid. 3.

Anbladet utkommer med 3 nummer per år och utges av Norrtälje Släktforskarförening.

Tidningens adress: Box 280,
761 23 Norrtälje.

Hemsida: www.norrtelje-sff.se

Webmaster: Leif Eriksson
webmaster@norrtelje-sff.se

Redaktör och ansvarig utgivare:
Urban Johansson

Tidningen ingår i NSFF:s medlemsavgift, f. n. 200 kr/år.
Bankgiro: 459-5724

Manus och idéer till artiklar kan insändas till tidningen under ovanstående adress. Artiklar och citat ur tidningen får användas efter angivande av källan.

Enstaka exemplar av tidigare nummer kan köpas för 30 kr/st.

I NSFF:s styrelse ingår:

Ordf. Johan Löfstedt
Rögårdsgatan 5, 761 30 Norrtälje
Tel: 073-20 91 524

Kassör Bo Ragell
Sandgatan 19, 761 51 Norrtälje
Tel: 073-894 498

Sekr. Ann-Marie Alfredsson
Grovvägen 25 761 93 Norrtälje
Tel: 070-279 51 30

Klubbmäst. Birgit Söderman
Vegagatan 3D, 761 32 Norrtälje.
Tel: 070-55 280 81

Ledamot Leif Eriksson
Prästgårdsvägen 28, 761 75 Norrtälje. Tel: 073-314 18 95

Nytt år och nya tag!

I förra redaktionsrutan skrev jag att det såg ut att ordna sig med pandemiläget, men med den brasklappen att nya mutationer skulle kunna dyka upp och fördunkla vår tillvaro igen. Mina onda aningar ser ut att komma på skam. Livet återgår nu sakta till det mer normala.

Det syns också på NSFFs planering för det instundande året. Flera arrangemang planeras, som ni kan läsa om i detta nummer av Anbladet. Undertecknad är också vald till redaktör för innevarande år, vilket innebär två nummer till utöver detta.

Detta i sin tur innebär att jag tar emot artiklar och förslag till artiklar igen. Inventera era skrivbordslådor och se efter om där döljer sig något som lämpar sig för Anbladet. Det kan som sagt röra sig om färdiga artiklar, men också idéer om vad ni skulle vilja läsa om i er medlemstidning.

I detta nummer finns en artikel om dekorationsmålaren Fritz Ahlgrenson, troligen okänd för de flesta av Anbladets läsare, liksom för mig själv. Men han var faktiskt en av Sveriges mest kända dekorationsmålare under andra halvan av 1800-talet. I nästa nummer kommer en liten uppföljning till denna artikel.

Upphovet till artikeln är Kristina Söderman på Yxlan, som tog kontakt med mig och berättade om ett fantastiskt material, som hon hade i sin ägo. Kanske flera läsare har något sådant material, som skulle kunna utgöra underlag för en artikel? Hör i så fall av er!

Trevlig läsning.
Urban Johansson

Bra sagt!

Alla klagar över sitt dåliga minne men ingen över sitt dåliga förstånd.
Françoise de La Rochefoucauld

Den som aldrig i sitt liv var dåraktig var heller aldrig vis.
Heinrich Heine

En man med ringa fötstånd får trötta fötter.
Arabiskt ordspråk

Det är lustigt att det med de relativt få ord som finns i språket går att säga så mycket dumheter.
Robert Storm Petersen

Det är ingen konst att vara modig om man inte är rädd.
Tove Jansson

Dygdeädla fröken Augusta

Från Kristina Söderman på Yxlan har Anbladet fått låna en samling handlingar av stort intresse. Det rör sig om fina teckningar och poetiska gratulationer från dekorationsmålaren Anders Fredrik (Fritz) Ahlgrensson till fröken Augusta Stenbom i Lilla Furusund på Yxlan. Fritz var en välutbildad och mycket känd dekorationsmålare och till hans mer berömda arbeten hör dekorationer till flera operor på 1860-70-talen.

Han studerade teatermåleri i Paris och Wien och var Sveriges främste dekorationsmålare under 1800-talet. Efter utbildningen var han bl. a. knuten till Kungliga teatrarna i Stockholm och Köpenhamn och även vid teatern i Göteborg.

Han var son till kryddkramhandlaren Fredrik Vilhelm Ahlgrensson o.h.h. Gustava Adolfina Thorsman (f. 1797). Fritz föddes 1838 i Finska församlingen i Stockholm och han avled på Danviks hospital 1902 (källa: urn:sbl:5615, artikel av Nils Personne i Svenskt biografiskt Lexikon).

Augusta var utomäktenskaplig dotter till kramhandlaren Gustaf Stenbom (1818-1896). Hans hustru var Maria Elisabeth Thorsman (1806-1890) och de bodde i Lilla Furusund på Yxlan. Augusta var född i Stockholm 1842 och avled på Yxlan 1908.

Både Fritz och Augustas fäder var således handlare och deras fäders hustrur var syskon. Kerstin tror att hennes mors farmor, Anna Kristina Persdotter, som bodde i Hälsingehamn på Yxlan och var granne till Augusta, har fått dikterna i sin hand och bevarat dem till eftervärlden.

Tilläggs kan att Gustaf Stenbom också var verkställande direktör i det 1876 bildade Furusunds Slip- och Warvs AB på Högmarsö (Högmarsö: Av Familjen Göransson, 1982, opublicerad stencil på Norrtälje stadsarkiv).

Idag finns handlingarna på Norrtälje stadsarkiv för den som vill fördjupa sig mer i de inblandade personernas historia. Utrymmet medger tyvärr ingen längre presentation, men nedan följer en strof ur många som han skrivit för sin "kusin". Att han verkligen höll av henne framgår med all tydlighet.

Urban Johansson

Fritz inleder ovanstående gratulationsepos på följande sätt.

*Således torde det tillåtas mig, att af de
hundra jubelvers jag i dagens anledning
sammansnurrat, endast uppläsa följande,
välment tillegnade rader.*

*Bitti opp och sent i säng,
Hela dan i flyg och fläng
Fram och åter rusta
Ses Augusta.*

Men, frågar Fritz, vad är då belöningen för alla dessa dygder, vad består den av?

Jo!

*Ej en, utan hundratals vänner hon har,
Som städse beundra den jäntan så rar:
Hon skiner som perla i rödaste gullet
Och mår; - ja, det syns nog på präktiga
hullet.*

Stenbacken i byn Masugnen, Harg

Mina föräldrar hade båda flyttat till Stockholm 1944 och träffats på danssalongen Nalen. Min pappa Karl Borg var född i Harg 1917 och min mamma Ingrid Haag i Ekshärad 1921. Själv föddes jag i Stockholm 1949 och bodde de fem första åren i Hägersten på Bäckvägen 77 men så fort pappa var ledig gick resan från Östra station med tåget till farmor och farfar i Masugnen.

Jag kan ännu minnas den förväntansfulla känsla som infann sig när vi gick ombord och satte oss på de svart- och vitrandiga plyschklädda sätena som luktade tobaksrök. Den sista delen av resan företogs med rälsbuss och för mig var det en svindlande upplevelse att få stå i mittgången och se ända fram till tågföraren allt medan vi susade fram i en för mig hiskelig fart. Jag älskade verkligen dessa resor och jag kan fortfarande återkalla minnet av när rälsbussen saktar farten för att stanna vid tågbyggnaden i Illersättra där farfar står med cykeln eller sparken, beroende på årstid. Det var lång väg att gå upp till Stenbacken så då var det bra att få åka. Men var det vargavinter, som det många gånger var förr i världen, så fick jag gå av sparken ibland och springa för att hålla mig varm.

Farmor Ida Wilhelmina och farfar Johan Edvard hade ett litet jordbruk med 2-3 kor, en kalv och en gris samt många höns. Allt var så välordnat på torpet med bärbuskar, äppel- och päronträd, många trädgårdsängar och blomrabatter. Jag kan än idag se hur farmor sitter där i ladugården på den lilla pallen och mjölkar och hur hon kikar fram bakom kon när hon ser mig komma in för att hämta mjölk i den lilla gula emaljerade byttan med lock. Jag minns hennes vänliga ansikte med de många djupa rynkorna. Hon hade levt ett långt liv tillsammans med farfar och fyra barn långt bort i skogen och jag tänker ibland på hur det var för pappa att växa upp där? Många morgnar med djup snö fick de vada i varandras fotspår. Greta, som var yngst, hann ofta inte med Karl som var fyra år äldre. Många gånger var det becksvart när de med lyktan i hand gav sig iväg till skolan. Vintertid tog de genvägen över isen på Stockbysjön men på vårarna fick de hoppa på spänger förbi torpet Fähusäng och Greta har berättat att där var massor med ormar, huggormar, och att hon var så rädd.

Farmor odlade lin och spann, vävde lakan och handdukar och till lakanen virkade

hon spetsar med en virknål så tunn, så tunn. Garnet hade hon i en vacker gammal plåtburk där tråden gick upp genom ett litet hål i locket. Hon skulle också lära mig virka men det hann aldrig bli så. På sommaren satt hon i verkstan och vävde trasor på en vävstol som farfar köpt till henne för en krona strax efter att de hade gift sig. Farmor lärde sig aldrig cykla, hon fick gå vart hon är skulle. Hon tyckte mycket om att samtala med människor och jag har undrat många gånger hur hon egentligen trivdes så där långt bort i skogen.

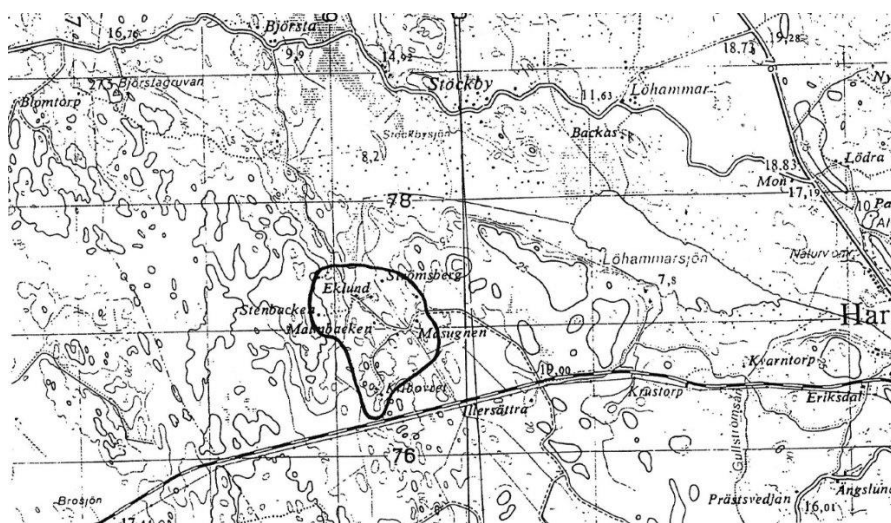
Farmor och farfar gifte sig i slutet av 1907, farfar var född 1885 på Stenbacken och farmor året därpå i Gisslartorp i samma socken. I slutet av 1908 föddes Anna Wilhelmina, 1910 Johan Valdemar, Karl Arvid 1917 och Greta Viola 1921 och för varje barn planterades ett äppelträd som skulle växa och ge frukt. Pappa har berättat att någon gång vid jultid under 1920-talet kom en båt lastad med apelsiner till Sverige och att farfar gått den långa vägen ner till Harg för att köpa några att dela på julafton – och att det smakat något så sagolikt gott. I vår tid har tyvärr mycket av de små tingens lycka gått förlorat. Förutom jordbruket och skomakeriet hade farfar vintertid arbete i skogen och efter folkskolan fick pappa börja där som 12-åring, sedan väntade yrkesskolan i Gimo, arbete i Morgongåva och det fortsatte arbetslivet i Stockholm, precis som för hans syster Greta. Valdemar bosatte sig i Erken men Anna blev sin hembygd trogen.

En skomakardräng på väg till Masugnen

Min farfars morfar skulle komma att flytta till Stenbacken och bli byskomakare i Masugnen och ha sin skomakarverkstad i huset på berget men det har han naturligtvis ingen aning om den där höstdagen 1849 när han ger sig av från Börstil för att söka tjänst som skomakardräng.

Eric Gustaf dröjer på stegen när han stänger dörren till torpet Brudgrind, det som varit hans och moderns hem i flera år. Där hade de bott som inhyses, som det står i husförhörslängden, hos morbrodern Johan Hagström, den avskedade gardisten och hans familj. Men livet var på väg att förändras, modern skulle snart gifta sig och han själv måste vidare, mot det okända.

Eric Gustafs mor Anna Stina Jansdotter var född på Ronöholm i Edebo 1804 där hennes far Jan Persson, född i Harg 1771, tjänat statdräng. Sedan 12-13-års åldern hade hon tjänat piga än här och en där för att i slutet av år 1829 flytta till Östhammar där hon lyckats få tjänst hos guldsmeden Abraham Didriksson. Men ingenting blir som hon tänkt sig, redan några månader senare är hon gravid och i slutet av oktober samma år föder hon sin son. Men vem fadern var hade modern aldrig velat berätta. Kanske vågade hon inte, för tänk, han lekte med tanken, om husbonden själv var hans far.

Området Masugnen ligger i skogsbygden söder om Björsta och Stockby byar. Torpbebyggelsen i området är en rest av den omfattande bebyggelse som tidigare funnits i området. I masugnen återfinns mina anfäder redan i slutet av 1600-talet som bl. a. båtsmän, gruvkarlar, kyrkvaktare och skomakare. **Bild från:** Jord och järn- Kulturhistoriska miljöer i Östhammars kommun.

Det är en tidig morgon alldeles i slutet av oktober när den unge skomakardrängen ger sig iväg. Han vandrar vägen fram och i ränslan har han en skjorta, bibeln och psalmboken, ett stycke bröd, en bit fläsk och en flaska mjölk. Björkarnas blad lyster som guld och han önskar att det varit slantar som hängt där på grenarna. Han känner efter i fickan där hans två riksdaler ligger och skramlar och skrattar till för sig själv, mor hade alltid sagt att han låtit fantasin spela över alla bräddar och han brukade svara henne att man måste ha en önskan innan något kunde bli förverkligat, om Gud ville, lade han för säkerhets skull till. Fast det gällde ju att inte vara övermodig, han var ju bara en oäkting, en som inte hade någon far. Men han hade i alla fall ett efternamn, Edin, och nu var han på väg till grannsocknen Harg där han var städslad under ett år för att lära sig så mycket han bara kunde om yrket. Han för handen till den andra fickan i vadmalsocknen för att känna efter om flyttningsbetyget ligger på plats.

Tankarna kommer och han minns med ens hur han tålmodigt stått där i hallen med mössan i hand och väntat hos prästen, hur han stigit in i rummet och bockat, svettats och tagit ett stadigare tag om mössan. ”Jaså du ska lämna socknen”, hör han plötsligt prostens fråga. Eric Gustaf höjer förskrämd blicken från golvet och ser rakt på personen som sitter vid det blanka skrivbordet. ”Jo, just det ja, herr prosten, det stämmer nog det.” ”Och vart ska du ta vägen pojke?” ”Jag ämnar mig till Masugnen i Harg.” ”Jaså, ja ha, ja ha, ser man på och vem har städslat dig denna gång?” ”Det har skomakarmäster Lars Hammar i Hammarlund gjort.” ”Ser man på, jaså, ja ha Lars Hammar, ja honom känner jag väl. En av hans döttrar tjänar piga hos mig.”

Eric Gustaf ser hur prostens pennan och doppar den i bläckhornet och skriver. I några ögonblick råder åter tystnaden över rummet innan golvklockans plötsliga fem slag får drängen att rycka till.

Prosten ser åter upp, reser sig med pappret i handen som han svänger fram och åter för att få bläcket att torka. Så viker han ihop det och räcker fram det till Eric Gustaf. ”Lycka till och glöm inte läsa Guds ord var dag.” Eric Gustaf tar emot pappret och bockar djupt innan han går mot dörren.

Han rycker till när han plötsligt väcks ur sina funderingar av en kärra som skramlar förbi. Hästen frustar och drar, lasset är

tungt och kusken ropar något som han inte kan uppfatta. Han stannar till vid vägkanten och tar fram flyttningsbetyget. Han tittar på namnet som prästen präntat med sirliga bokstäver: Eric Gustaf Edin. Han mumlar det högt för sig själv flera gånger innan han åter stoppar ner det i fickan och fortsätter vägen fram, mot Masugnen. Solen har just stigit över grantopparna och han känner sig lätt till sinnes.

Det var mycket som Eric Gustaf inte kunde veta något om då han den där höstdagen för snart 200 år sedan är på väg till sitt nya hem i Masugnen. Som att han fem år senare ska gifta sig med Lovisa Löfberg, född 1832 i Masugnen och bosätta sig på Stenbacken, ett granntorp till Hammarlund och få barnen: Jan Eric 1855, Augusta 1861, Kristina 1864 och Anna Gustafva 1869.

Farfars okända far

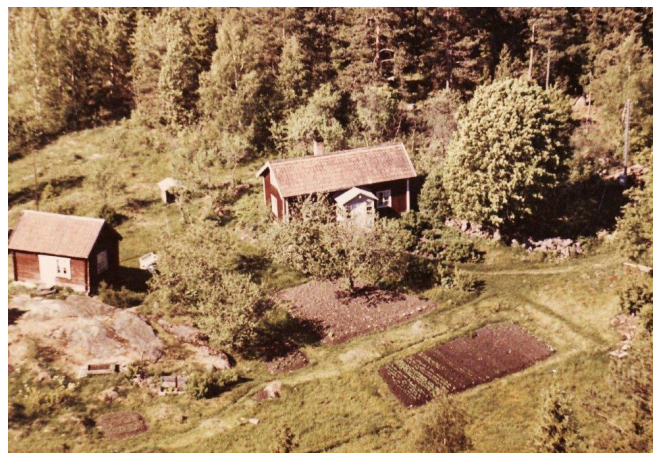
Det finns mycket att berätta om Stenbacken och inte minst Masugnen där min släkt bott sedan åtminstone mitten av 1600-talet. I de två skrifterna ”Hargs befolkning år 1900” och ”Harg, vår bygd” berättar jag om bygden, båda utgivna för drygt tio år sedan. Det finns material till en tredje del också men många andra skrifter har stått i kö och väntat på att få bli skrivna, men nu hoppas jag äntligen på att få ro till att fortsätta där jag en gång började, i Masugnen.

Strax efter confirmationen 1879 får min farfars mor Kristina Edin en pigttjänst hos nybyggare Jansson och hans familj på Slättmossen under Skedickas ägor i Hökhuvuds socken och efter fem års tjänst blir hon gravid och flyttar hem till Stenbacken för att föda. Den 30 mars 1885 föds Johan Edvard, med fader okänd som det står i födelse- och dopboken. Kristina återvänder kort därpå till sin tjänst, men farfar blir kvar på Stenbacken hos sina morföräldrar.

Efter några år möter Kristina sin tillkommande, Anders Petter Andersson Borg, gruvarbetare i Hökhuvud, född 1853 i Lena socken, Västergötland. De gifter sig i Harg den 26/12 1888 och fyra dagar senare föds Arvid Julius, farfars halvbror. Efter att modern gift sig bor farfar några år med familjen men 1894, nio år gammal, flyttar han tillbaka till Stenbacken för han har bestämt sig, han ska bli skomakare precis som sin morfar. Jag har många gånger funderat över hur de alla kunde få plats där på Stenbacken. För när sonen Jan Eric 1879 gifter sig blir han och hans fru Fredrika Sjölund och hennes dotter bosatta där tillsammans med Eric Gustaf, Lovisa och Anna Gustafva. Under de kommande 20 åren föder Fredrika ytterligare åtta barn innan de 1898 flyttar till Gräsö. I omgångar bor även Jan Erics syskon hemma och Kristina föder även sitt andra barn, Arvid Julius, på Stenbacken och bor där en tid. När Eric Gustaf sedan avlider 1906 tar farfar över torpet, 21 år gammal.

I början av 1900-talet får farfars styvfar Anders Petter tjänst i gruvan i Herräng som körkarl, tre av farfars sex yngre halvsyskon överlever till vuxen ålder, Arvid Julius, Tekla Augusta och Emil Eskil. Kristina och Anders Petter avlider i Herräng, 69 respektive 76 år gamla.

Någon gång i början på 1970-talet ber jag pappa fråga farfar om han vet någonting om sin far men farfar vill inte alls tala om saken, antingen vet han inte eller också vill han ingenting säga. Men pappa ger sig inte, det måste ju finnas någon som vet något så han ringer upp en kusin till farfar och frågar och hon svarar: ”Ja, men det var ju en av Bomans pojkar” och det skulle visa sig att även han hade förnamnen Johan Edvard, född i Börstil 1859.

Stenbacken - Masugnen

Flytten och Stenbackens öde

1959 blev det bestämt att farmor och farfar skulle flytta, eller flytta fram som farmor sa. Det var en sorgens dag när korna såldes men farmor gladde sig ändå åt att hon skulle komma närmare folk och få umgås. Till Järnboden gick flyttlasset, där ryssarna en julidag 1719 gått iland för att skövla ännu ett av de många järnbruken längs den svenska kusten.

Men det blev inte alls som farmor tänkt sig. När grannarna fick veta att hon hade cancer fick hon inte längre besöka det gemensamma dasset: ”det luktade så sa man”, så hon och farfar måste använda ett äldre dass som låg på andra sidan järnvägen. Deras nya hem var ett vitt stenhus och lika kallt som omgivningen visat sig vara.

Farmor hade redan varit sjuk i flera år och skulle inte leva så länge till. Sommaren 1961 besökte mamma och jag henne på Östhammars lasarett, bara några veckor innan hon dog. Jag kan än i denna dag se henne för min inre syn ligga där i sängen med de smala armarna utsträckta på lakanet. Hon var så utmärkt glad och påminde mest om en liten fågelunge.

En morgon kommer pappa in i rummet på Kvarntorp och gråter, han har varit och hämtat mamma vid lasarettet där hon suttit och vakat, farmor är död. Vi hade då haft vårt eget sommarställe i tre år, ett torp några kilometer från Stenbacken. Det blev vårt nya Stenbacken dit resan gick så snart vi var lediga, där tillbringade vi all vår lediga tid; vår, sommar och höst. Där bodde vi oss hela somrarna och när hösten kom ville jag aldrig åka därifrån, jag önskade att vi kunnat bo där även på vintern och jag längtade inte alls hem till Skåpvägen 7 i Enskede som nu var vår adress i Stockholm.

... och nästan 30 år senare gick faktiskt min önskan i uppfyllelse, vintern 1989. Jag hade rest till USA 1988, hyrt ut min lägenhet men kommit hem något tidigare än beräknat och hade ingenstans att bo men Kvarntorp passade utmärkt. Under den vintern besökte jag också Stenbacken och när jag såg att huset på berget var rivet, då brast mitt hjärta. På taket hade suttit en flöjel med ett årtal från 1700-talet.

I Bebyggelseinventeringen från 1982 står att Stenbacken är ett värdefullt torp – en parstuga med bevarad bakugn och kökstak på synliga åsar och att huset på berget har bevarad öppen härd med tak på synliga åsar, under teglet virkestak av näver och käppar och med en källare under. Hur ägaren kunde riva detta ytterst värdefulla

hus är för mig en gåta, än idag. Numera är Stenbacken, efter några ägarbyten, tyvärr ett mycket sorgligt kapitel och tiden får utvisa hur det kommer att sluta. För mig representerar farmor och Stenbacken livet självt, en känsla som i vår tid gått förlorad. Jag är så tacksam över att ha fått ta del av detta liv och hoppas, om jag får leva och ha hälsan, kunna fortsätta berätta om Stenbacken, om släkten som bl.a. var gruvarbetare, båtsmän och kyrkvaktare, om de små torpen och människorna och mycket mer i den tredje delen ”Masugnen i mitt hjärta”.

Bästa hälsningar

Lena Calmestrand, Upphärad
lena.calmestrand@gmail.com

Tag hand om ditt släktarkiv

Alla har vi väl någon gång under den tid vi ägnat oss åt släktforskning, samlat på oss handlingar om släkten, som sedan blivit liggande i byrålådor, bokhyllor eller slarvigt insatta i olika pärmar. När man väl behöver något papper har det inte alltid varit lätt att återfinna detta.

För att råda bot på detta behöver man ordna och förteckna handlingarna och gärna knyta dem till de olika personerna i sin antavla. Detta gäller också för fotografier, som också ofta ingår bland släkthandlingarna. För att överleva tidens tand behöver handlingarna förvaras på ett säkert sätt i material, som inte innehåller syra, som på sikt skadar och bryter ned de värdefulla dokumenten.

Nu kan du köpa av Riksarkivet godkänt förvaringsmaterial i form av arkivkartonger och syrafria aktomslag i formaten A4 och folio.

Du behöver inte heller köpa en hel låda med 100 st. av varje, som ofta är fallet från stora företag i branschen. Såväl kartonger som aktomslag kan du köpa i det antal du själv behöver.

Skicka ett mail till:
urbanjohansson78@gmail.com
så sänder jag en prislista.

Vissa produkter finns även som begagnade men fullt funktionsdugliga och till halva priset. Behöver du råd och hjälp om hur du skall börja arkivera så ingår detta i priset!

Börja arkivera nu!
Urban Johansson
arkivarie

Gustaf Lovén

V arför står Gustaf Lovéns gravsten här på Malsta kyrkogård? Vad har han för anknytning här och hur fick han efternamnet Lovén?

Gustaf är född den 30/7 1856 i Kragsta Lohärad och är yngst i barnaskaran. Föräldrarna heter Skattebonden Jan Erik Mattsson f 14/4 1811 och Christina Mattsdotter f 21/11 1817 båda från Lohärad. Hans syskon är Matthias f 30/12 1841, Johan f 3/6 1843 och Eric f 22/4 1849. Bröderna föddes med efternamnet Jansson efter faderns namn.

Gustaf började i skolan 1867 som låg vid prästgården i Lohärad. Läraren var organisten Lars Anton Åkerström. Det var långt till skolan så Gustaf skulle få bo hos sin morbror Jan Olsson i Hammarby men redan första dagen så gick han hem. Han var en hemmakär kille. Mellan 1868–70 går Gustaf i en skola i Norrtälje och bor då troligen hos bröderna Matthias och Erik i Norrtälje. Han gick ofta hem till Lohärad från Norrtälje då han längtade hem. Alla bröderna utom Johan bytte nu efternamn till Lovén med prästen Carl Fred Östmans välsignelse.

Brodern Matthias flyttar till Stockholm 1863 men flyttar 1864 tillbaka till Norrtälje i kvarteret Grönland. Han arbetar som handlare och är nu gift med lärarinnan Henrietta Margarita Lovisa f 27/4 1846 i Köping och barnen är Augusta Henrietta Maria f. 28/12 1870 i Norrtälje, Ernst Mattias f. 5/4 1872 i Norrtälje, Karl Erik Nataniel f. 29/9 1875 i Norrtälje. Dessa tre barnen dör före två års ålder.

21/11 1877 föds Dottern Charlotta Elisabet i Norrtälje. Familjen flyttar nu till Nysättra 1878 och tar över affären där. 1880 går flytten till Blidö och de bosätter sig i Köpanholm och tar över affären där. Här föds döttrarna Hilda Maria Henrietta f. 28/3 1881 i Blidö och Hedvig Maria f. 15/10 1883 i Blidö.

Matthias avlider 16/1 1898 under operationen av urinstenar och är begravnen i familjegraven på Norrtäljes gamla kyrkogård. Bröderna Eric och Gustaf var med och bar kistan. Hustrun dör 10/11 1937 i Norrtälje och hon ligger i makens grav. Den 20/11 1877 flyttar Gustaf från hemmet i Lohärad till Stabby Söderby-karl och blir handelsexpedit hos handlaren Strömberg. Strömberg är sjuklig och avlider 28/3 1879 och Gustaf behöver hjälp i affären. Då ställer brodern Johan Jansson upp och tar över lanthandeln. Han är fortfarande skriven i Lohärad då

han tagit över faderns gård. Lanthandelns lägenhet brinner 1880 och större delen av lagret samt privat egendom förstördes. Johan fick brännskador då han försökte släcka och rädda. Gustaf förlorade allt han ägde, fornlämningar, anteckningar m.m. i branden.

Johan gifter sig 1882 med Carolina Vilhelmina Jansdotter f 21/3 1858 i Malsta och de får fyra barn. Hilda Elfrida Vilhelmina f.25/5 1884 och Hilda Kristina f. 31/10 1889. De två dog i tidig ålder. Kvar blev en dotter Jenny Maria f. 18/8 1886 och sonen Johan Albert f. 19/2 1888. Alla barnen födda i Söderby-Karl. Johan köper 1/2 mtl på gård nr 2 i Stabby 1896. Boningshuset är i två våningar och en lillstuga med tillbyggnad för källare. Han överlåter rätten till handelsboden till Lotten Olsson för att han ska kunna ägna sig helt åt jordbruket.

Gustaf flyttar 1896 till brodern Eric i Norrby och titulerar sig nu som Bokhållare.

Johan behåller efternamnet Jansson eftersom han tog över faderns gård 1871 nr 4 1/4 mtl. och gård nr 3 1/8 mtl i Lohärad men arrenderar ut dessa då han flyttar till Stabby men han är skriven i Lohärad fram till 1990 då han definitivt flyttar till Stabby. Johan avlider i Stabby av okänd sjukdom 15/3 1901 och är begravd på Söderby-Karls kyrkogård. Hans son Albert tar över gården och brukar den till sin död 19/2 1922. Modern Carolina Vilhelmina och Albins fru Eva Katarina Edman f. 10/10 1888 i Häverö kämpar vidare med gården och med Gustafs hjälp som bott där sedan 1911.

Eric flyttar från hemmet till Grönland i Norrtälje 13/11 1867 och arbetar i brodern Matthias affär. 1873 flyttar Eric till Norrby och tog över lanthandeln efter Adolf Emanuel Fastén som dog 1871 . Den 24/9 1886 gifter Eric sig med Johanna Jansson född den 30/4 1861 i Stabby. Året efter bröllopet 16/8 1887 föds dottern Berta Elisabet. 1880 köpte han en gård vid Norn i Norrby nr 3 1/8 mtl kallad för Norrbäcken. 1883 brann lägenheten till handelsboden och även Rusthållargården i Norrby. 1901 säljer Eric gården nr 3 i Norrby och handelsboden med lager för 140 kr till Magnus Bäckström i Tärnsjö. Nu flyttar Eric 1905 med familjen till Sebende och tar över affären där. Gustaf flyttar med till Sebende och även pigan Elin följer med. 15/12 1906 flyttar Eric med familj från Sebende till Malsta och han köper i sig på Malstaby gård 3 4/128 mtl. och är nu

hemmansägare. Gustaf följer med och hans fönster i Erics hus har utsikt över handelsboden, landsvägen och gångstigen till Ekeby. Gustaf blir i Malsta fornminnesföreningens fornvårdare då han var intresserad av forntiden. Gustaf var ständigt medlem av Upplands fornminnesförening. 11/10 1911 flyttade han ensam tillbaka till Stabby men Eric o hans familj stannade kvar i Malsta. Gustaf flyttar till brodern Johans änka Carolina Vilhelmina Jansson och Gustaf hjälper till på gården i Stabby. Brorsonens hustru Eva Katarina Edman bor också kvar på gården som änka. Vilhelmina är även Gustafs syssling och hon avlider 13/1 1942 i Norrtälje och blir begravd i Söderby-Karl vid maken Johan. Erik arrenderade ut jordbruket i Malsta 1923 till Einar Jansson i Malsta. Erics fru Johanna dog redan 29/1 1917 i kräfta och är begravd på Malsta kyrkogård. Själv dog han den 25/6 1926 i influensa i Malsta och har sin gravplats bredvid frun. I denna grav ligger också Erics hustrus syster Kristina Josefina Jansdotter f. 17/3 1864 i Stabby, hon hyrde då på övervåningen i Erics hus i Malsta. Kristina Josefina var ogift och hon dog 26/2 1947. Hennes hushållerska och sällskapsdam Emma Sofia Jansson f. 8/11 1877 i Skaraborgs län och avliden 20/2 1928 i Malsta är också lagd i familjegraven i Malsta.

Gustaf hade ett brinnande intresse för fornminnen och var en av grundarna till Söderby-karls fornminnes och föreläsningssällskapet. (Nu heter det Söderby-Karls fornminnes och hembygdsförening) Gustaf skrev ner anteckningar om runstenar, släkttavlor m.m. och han skrev dagbok. Han började skriva dagbok redan i början av 1870 med då lite sporadiskt men sen blev det varje dag. Antalet anteckningsböcker blev 240 och han skrev detaljerat vad han gjort och vad som hänt i bygden och om vädret. Dagboken från 1905 kan man läsa på Eriks kullens hemsida, dag för dag. Där kan man se vilken hjälpsam, stark och snäll karl han var. Kondition hade han då han promenaderad oftast dit han skulle. T.ex. från Norrby till Stabby för att hjälpa Johan eller till andra i Söderby-Karl som behövde hjälp med veden, grävning m.m. samt hjälpa till i kvarnen i Karlösa. Han hade många vänner utefter sina promenader som

han kunde stanna till vid och vila sina ben och få en kopp kaffe med dopp. Folket i stugorna fick genom Gustaf senaste nytt från hans promenader och han var social och passade på att hjälpa till i stugorna och gårdarna han passerade. Han gick också med ärenden t.ex. från en bonde i

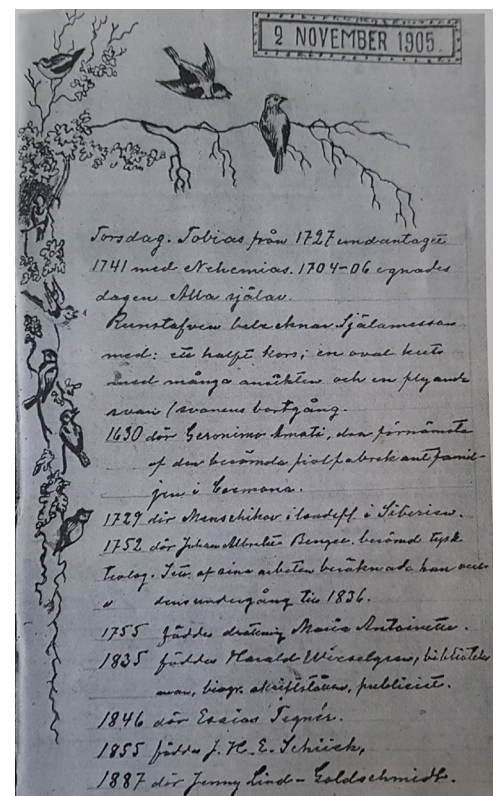
Sebende till smeden som även var slaktare och ville ha grisen slaktad eller till prästen om någon i byn behövde lite själavård.

Gustaf blev sjuk när han bodde i Stabby och han tog sig då till Malsta där hans brorsdotter Berta bodde. Hon var då hemmansägare i Malstaby nr 3 4/128 mtl. efter sin far och hon förblev ogift och barnlös. Hon hade en förvaltare Johan Samuelsson som skötte marken och djuren. Berta tog väl hand om Gustaf, som då var tandlös efter att 1930 ha tappat sin sista tand. Gustaf dog 14/1 1935 i ålderdom och blev då begravd på Malsta kyrkogård i familjegraven och på hans sten står titeln fornminnes vårdaren. Han var då skriven i Stabby, ogift och barnlös även han. Berta Elisabet dog 30/8 1965 och hade då flyttat in till Norrtälje 1937 men blev gravsatt hos föräldrarna i Malsta. 1943 skänker Berta Gustaf Lovéns samling till Riksarkivarieämbetets och Statens historiska museum ämbetsarkiv. Dagböckerna har nu varit i Söderby-Karls- och hembygdsföreningens ägo i många decennier. I en period förvarades de på stadsarkivet i Norrtälje där de blev numrerade och katalogiserade.

Gustaf Lovéns föräldrar Jan Erik Mattsson avlider 2/7 1883 i Lungsjukdom och Kristina Mattsdotter avlider i äggvita 6/8 1878. Båda i Kragsta Lohärad.

Birgit Söderman

Källor: Födelseböcker, husförhör, flyttningslängder, död-och begravningsböcker samt Sveriges dödbok 1860-2016

Årsmötet 2022

Den 20 februari höll NSFF sitt årsmöte i IOGT-lokalen i Norrtälje. Endast 14 medlemmar hade hörsammat inbjudan, viket väl får skrivas på pandemins konto, även om restriktionerna nu är avblåsta. Det måste i alla fall ses som en framgång att årsmötet även 2022 kunde hållas i fysisk form. Av säkerhetsskäl hade styrelsen även denna gång beslutat att avstå från att efter mötet bjuda deltagarna på kaffe, men lovade att återkomma med förtäring när allt lugnat ner sig vad gäller Coronan!

Diskussionerna var dock livliga och många intressanta förslag kom upp, som vidarebefordrades till styrelsen att arbeta vidare med. Nedan följer de viktigaste besluten i sammandrag.

Till ny ordförande efter avgående Thomas Malmström valdes Johan Löfstedt. En närmare presentation av honom kommer i nästa nummer av Anbladet. I stället för Willy Menander, som också avgick, liksom Thomas efter lång och trogen tjänst, valdes Ann-Marie Alfredsson, som också axlar Willys mantel som sekreterare i föreningen. Birgit Söderman omvaldes också för två år som ordinarie styrelseledamot.

Bo Ragell och Leif Eriksson har båda ett år kvar av sin mandattid.

Till revisorer omvaldes Olle Olsson och Eva-Britt Andersson.

Urban Johansson omvaldes till ansvarig utgivare och redaktör för Anbladet.

Valberedningens ledamöter Hans Callersjö och Urban Johansson omvaldes också för ett år.

Medlemsavgiften kommer även för 2023 att stanna på 200 kr per år och 50 kr för familjemedlem.

Den verksamhetsplan som styrelsen presenterade innehöll inga preciserade datum och bygger på den plan, som fastställdes redan innan pandemin satte igång och omöjliggjorde några träffar. Här kan nämnas: Studiebesök på Family History Centre i Stockholm, mormonkyrkans släktforskningscentrum.

Besök hos Fasterna hembygdsförening. Samarbete med Stadsbiblioteket med föredrag av Urban Johansson under titeln

NSFF:s nya styrelse. Från vänster sittande. Kassör Bo Ragell, ordförande Johan Löfstedt, sekreterare Ann-Marie Alfredsson. Stående. Vice ordförande Leif Eriksson och klubbmästare Birgit Söderman.

Vem ägde jorden bonden brukade? Herrängs bruksmiljö - visning av Jan-Olof och Annika Ivarsson. Domböcker och mantalslängder - information av Johan Löfstedt och Hans Callersjö. Anbytarträff med tips och trix om släktforskning.

Årsmötet beslutade att godkänna styrelsens förslag samt att denna får återkomma med lämpliga datum för genomförandet.

Årsmötet behandlade också rätt ingående frågan om hur NSFF skall kunna öka det minskande medlemsantalet. Här vetnilerades flera förslag.

Ett var att försöka rekrytera cirkelledare inom föreningen för att driva studiecirkel om släktforskning. På så sätt skulle man troligen också kunna få nya medlemmar.

I samband med detta förslag framfördes idén om att knyta kontakter med studieförbunden Sensus och ABF samt även kommersiella aktörer som Arkiv Digital m.fl.

Den rekryteringsbroschyr som föreningen har bör också ses över så att alla

uppgifter är uppdaterade och korrekta.

Nya medlemmar bör också erbjudas forskningshjälp om de efterfrågar detta. Mötesordföranden Urban Johansson tackade de närvarande medlemmarna och avslutade därefter mötet.

Efter årsmötesförhandlingarna avtackades Willy Menander och Thomas Malmström för lång och trogen tjänst och finna insatser för föreningen.